

N02-101

November-2014

B.Ed., Sem.-I

A-503 : Principles and Techniques of Teaching & Learning

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. વિકલ્પો આંતરિક છે.
(2) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

1. (અ) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો આશરે 750 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : **10**
- (1) અધ્યાપનની જૂની અને નવી સંકલ્પના જણાવો. સારા અધ્યાપનના લક્ષણોની ચર્ચા કરો.
- (2) અધ્યાપન અને અધ્યયન માટે અધ્યાપન સૂત્રોની સાર્થકતા શું છે ? વિવિધ અધ્યાપન સૂત્રો જણાવી, કોઈપણ બે સૂત્રોનો તમારા વિષયના વર્ગખંડ અધ્યાપનમાં ઉપયોગ ઉદાહરણ આપી ચર્ચો.
- (બ) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો આશરે 125 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : **04**
- (1) તમારા અધ્યાપનને અસરકારક બનાવવા કયા બે અધ્યાપનના સિદ્ધાન્તોનો ઉપયોગ કરશો ? કેવી રીતે ?
- (2) આધુનિક શૈક્ષણિક વ્યવસ્થામાં શૈક્ષણિક પ્રૌદ્યોગિકીની ભૂમિકા ચર્ચો.
- (3) હાર્ડવેર અને સોફ્ટવેર ટેકનોલોજી વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
2. (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં આપો : **06**
- (1) શિક્ષણ પ્રતિમાનના આધારભૂત તત્ત્વો જણાવો.
- (2) અધ્યયનની વ્યાખ્યા આપી, તેનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.
- (3) એડ્ગર ડેલનો અનુભવ શંકુ દોરી શૈક્ષણિક અનુભવો યોગ્ય ક્રમમાં દર્શાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : **08**
- (1) અભિક્રમિત અધ્યયનની નીચેના મુદ્દાઓને અનુલક્ષીને ચર્ચા કરો :
સંકલ્પના, સિદ્ધાંતો, રચના
- (2) શોધ પ્રશિક્ષણ પ્રતિમાન એટલે શું ? વર્ગમાં તેના ઉપયોગના સોપાનો ઉદાહરણ આપી સમજાવો. વિદ્યાર્થી પરની તેની અસરો જણાવો.

3. (અ) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો આશરે 750 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : **10**
- (1) માઈક્રોટીચીંગની વ્યાખ્યા આપી, કૌશલ્ય વિકાસની પ્રૌદ્યોગિકી તરીકે તેનું મહત્વ જણાવો. માઈક્રોટીચીંગના સોપાનો વર્ણવો.
- (2) મૂલ્યાંકનની આધુનિક સંકલ્પના આપો. મૂલ્યાંકનના સોપાનોની ક્રમિક સમજૂતી આપો.
- (બ) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 125 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : **04**
- (1) બહુસંવેદનાત્મક અધ્યયન એટલે શું ? તેનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.
- (2) હસ્તાક્ષરનું મૂલ્યાંકન કરવા માટેની ઓળખયાદી તૈયાર કરો.
- (3) સ્પષ્ટીકરણ કૌશલ્યના ઘટકો સમજાવો.
4. (અ) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના આશરે 100 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : **06**
- (1) નીચેના પ્રાપ્તિાંકોનું પ્રમાણિત વિચલન શોધો :
26, 29, 37, 39, 89, 79, 81, 89
- (2) નિદાન કસોટીની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
- (3) 70 વિદ્યાર્થીઓના વર્ગમાં કસવીનો ક્રમાંક 6 છે. 40 વિદ્યાર્થીઓના વર્ગમાં વંશિકાઅનો ક્રમાંક 3 છે. અને 55 વિદ્યાર્થીઓના વર્ગમાં પ્રિશાનો ક્રમાંક 4 છે. ત્રણેનો પ્રતિશત ક્રમાંક શોધો. તેના આધારે તેમને તેજસ્વીતાના ઉતરતા ક્રમમાં ગોઠવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : **08**
- (1) પ્રમાણિત કસોટી એટલે શું ? પ્રમાણિત કસોટીની રચનાનાં સોપાનો વર્ણવો.
- (2) નીચેના આવૃત્તિ વિતરણ પરથી મધ્યક, મધ્યસ્થ અને બહુલકની ગણતરી કરો :
વર્ગ	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90	90-100
આવૃત્તિ	18	19	20	20	32	25	27	19	18	02
5. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : **14**
- (1) વર્તનવાદી વિજ્ઞાન સાથે સંકળાયેલ ટેકનોલોજી કઈ છે ?
- (2) ફોબેલ શિક્ષકને કોની સાથે સરખાવે છે ?
- (3) શૈક્ષણિક ટેકનોલોજીના ઉપયોગમાં શિક્ષકની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરતા બે મુદ્દા લખો.
- (4) અભિક્રમિત અધ્યયનના પ્રણેતાનું નામ આપો.
- (5) રૈખિક અભિક્રમ એટલે શું ?
- (6) અભિક્રમિત અધ્યયનમાં સમાયેલ મૂળભૂત ખ્યાલ કયો છે ?
- (7) શૈક્ષણિક સોફ્ટવેર એટલે શું ?
- (8) “ખ્યાલનું સામાન્યીકરણ” એ કયાં સૂક્ષ્મ અધ્યાપન કૌશલ્ય સાથે સંકળાયેલ છે ?
- (9) કઠિનતા મૂલ્ય એટલે શું ?
- (10) વર્ગના અટૂલા વિદ્યાર્થીને શોધવા મૂલ્યાંકનની કઈ પ્રયુક્તિનો ઉપયોગ કરશો ?
- (11) પ્રસારમાન એટલે શું ?
- (12) જો r નું મૂલ્ય $0 < r < 1$ હોય તો કયા પ્રકારનો સહસંબંધ છે ?
- (13) મધ્યવર્તી સ્થિતિમાનનું આદર્શ માપ કયું છે ? શા માટે ?
- (14) $P_{62} = 47$ નું અર્થઘટન કરો.

Seat No. : _____

N02-101

November-2014

B.Ed., Sem.-I

A-503 : Principles and Techniques of Teaching & Learning

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) All the questions are compulsory. Options are internal.
(2) Figures to the right indicate full marks of the question.

1. (A) Answer any **one** of the following questions in about **750** words : **10**
- (1) State the old and new concept of teaching. Discuss the characteristics of good teaching.
 - (2) What is the significance of maxims of teaching and learning ? State various maxims of teaching and discuss any two by giving example in your subject's classroom teaching.
- (B) Answer any **one** of the following questions in about **125** words : **04**
- (1) Which two principles of teaching you are going to use in your classroom to make your teaching more effective ? How ?
 - (2) Discuss the role of educational technology in modern educational system.
 - (3) Clarify the difference between Hardware and Software technology.
2. (A) Answer any **two** of the following questions in about **100** words : **06**
- (1) State the basic elements of model of teaching.
 - (2) State the meaning of learning. Clarify its nature.
 - (3) Draw the experience cone of Adger Dale and indicate the educational experiences in it with proper order.
- (B) Answer any **one** of the following questions in about **500** words : **08**
- (1) Discuss the programmed learning in the reference of the following points :
Concept ; Principles ; Construction
 - (2) Define inquiry training model. Mention the steps of its application in classroom with example. State its effect on students.

3. (A) Answer any **one** of the following questions in about **750** words : **10**
- (1) Give the definition of microteaching. State its importance as a skill developing technology. Discuss the steps of microteaching.
 - (2) Give the modern concept of evaluation. Explain its steps in logical order.
- (B) Answer any **one** of the following questions in about **125** words : **04**
- (1) What is multi-sensory learning ? Clarify its importance.
 - (2) Prepare the checklist to evaluate the handwriting.
 - (3) Explain the components of the skill of explanation.
4. (A) Answer any **two** of the following questions in about **100** words : **06**
- (1) Find out standard deviation of following scores :
26, 29, 37, 39, 89, 79, 81, 89
 - (2) State the characteristics of Diagnostics Test.
 - (3) In a class of 70 students Kasvi's rank is 6. In a class of 40 students, Vanshika's rank is 3 and in a class of 55 students Prisha's rank is 4. Find PR of these three students. Arrange them in descending order of their cleverness on the basis of their PR.
- (B) Answer any **one** of the following questions in about **500** words : **08**
- (1) What is Standardized Test ? Discuss the steps to construct it.
 - (2) Find out Mean, Median and Mode from following distribution :
Class	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90	90-100
Frequency	18	19	20	20	32	25	27	19	18	02
5. Answer the following questions in short : **14**
- (1) Which technology is connected with behavioural science ?
 - (2) With whom Frobel compares the teacher ?
 - (3) Write two points which clarify teacher's role in using educational technology.
 - (4) State the name of the Pioneer of programme learning.
 - (5) What is linear programme ?
 - (6) What is the fundamental concept behind programmed learning ?
 - (7) What is educational software ?
 - (8) "Generalization of Concept" is related with which micro teaching skill ?
 - (9) What is difficulty value ?
 - (10) Which technique of evaluation is used for identifying the isolated students ?
 - (11) What is measures of Dispersion ?
 - (12) If the value of r is $0 < r < 1$, then which type of correlation it is ?
 - (13) Which is the ideal measure of central tendency ? Why ?
 - (14) Interpret $P_{62} = 47$.